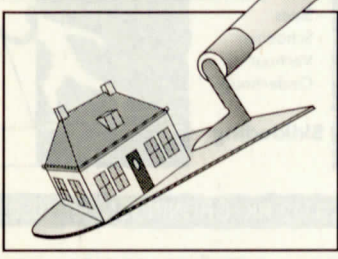

'Soms rennen de herten langs mijn keukenraam'

Wonen in Groningen

■ **GANZEDIJK** - Een tractor doorsnijdt ploegend het land. Vette brokken klei vallen glanzend opzij. De akker wordt winterklaar gemaakt. De wind is gaan liggen en in de verte cirkelt een buizerd. Dit is het land van de stilte. Hier hoort geen mens en toch verrees hier eens een jaren-vijftig-dorp: Nieuw Ganzedijk.

Door **Cees Stolk**
Foto's **Anne Marie Kamp**

Het oude wordt genoemd in 1391 in het Munstersche Register der Oldambtster kerken als Astwinserwalda (Oost-Finsterwolde). Er stond eens de St. Nikolaaskerk, zo bleek bij opgravingen in 1826 achter de boerderij van D.J. Mulder. Een andere boer vond vijf jaar eerder een Arabische munt aan de voet van de Egyptische Dijk met de inscriptie van vorst Abou Yakoub Ben Abd-El-Moumin, die in de twaalfde eeuw over Noord-Afrika en Zuid-Spanje regeerde. Hebben Spanjaarden of Muzelmannen Ganzedijk bezocht? Hoe het ook zij, Ganzedijk leefde jaren van de vis. De Gernaten, de Bultens, de Nanninga's, de Bakkers, stoere binken die de Dollard afschuimden op vooral garnaal, paling en tong.
De vissers woonden op of

▲ Hilly van der Paard woont met haar man Foeko Bulten al veertig jaar in de jaren vijftig woning van Ganzedijk. Eerst aan de Nuusweg, daarna aan de Remmersweg, met uitzicht tot aan de horizon.

onder de dijk en menig winter stroomde het water de schamele huizen binnen. Huizen is iets te veel eer; het waren eigenlijk krotten waar de sneeuw naar binnen stook. De woningnood was schrijnend toen.
Zestig gezinnen huisden met twee huishoudens onder één dak, zonder waterleiding, zonder stroom en zonder fatsoenlijk toilet.

Woningnood
Na de oorlog zou alles beter gaan. Het communistische gemeentebestuur zette zich fanatiek in voor woningbouw, soms wat al té. Met de wet in de hand, dat wel, vorderde de gemeente een deel van de boerderijen om de ergste nood te lenigen. Aan de ene kant van de gang bleef de boer en zijn gezin in het voorhuis, aan de andere kant kwam een gedupeerd gezin. Die 'annexatie' zette weer kwaad bloed en zo komen verhalen in de wereld.
Het verhaal gaat dat boeren in het naburige

Finsterwolde de CPN de voet dwars zetten en geen land wilden verkopen voor nieuwbouw.
Alleen landbouwer Willem ten Have 'ontdook' de code en streek over zijn hart. Hij verkocht grond even ten noorden van Finsterwolde en zo groeide Ganzedijk flink uit de kluiten.
Dat verhaal, zegt zoon Herman, verdient enige nuancering. Het was de Stad, grootgrondbezitter in CC- en Reiderwolderpolder, die dwong tot nieuwbouw op die vreemde plek. De heren van de Stad dachten dat de hoorn des overvloeds zou gaan vloeien in de landbouw. Zij zochten onderdak voor hun toekomstige arbeiders en vonden een eenzame plek in de polder.
Verzetshelden
De notulen van 16 juni 1947 melden dat 6,13 hectare grond wordt aangekocht voor woningen van landarbeiders. Het jaar daarop vindt de koop plaats en op 12 oktober 1949 bepaalt de Woningstichting

▲ Een huiskamer, een keukentje, drie slaapkamers, een bijkeuken en een zelfgemaakte garage. De familie Bulten woont tevrede 'midden in de poolcirkel'.

Finsterwolde de huur op 4,40 gulden per week voor de ene groep van zes; de andere groep betaalde 15 cent meer. De jaren daarna stampet de Woningstichting nog eens tientallen woningen uit de klei, in 1953 (14), in 1957 (15) en in 1958 (7). En zo ontstond een nieuw Ganzedijk, als het ware gedropt in een weids polderlandschap. Alle huizen zijn nog bewoond,

een enkele is voor 60.000 gulden verkocht. De huur is schappelijk, gemiddeld 408 gulden.
De straten kregen er namen van gesneuvelde verzetshelden: J.P. Nuus, H.R. Remmers en G. Gernaat, jonge jongens nog die het Groningse verzetblad Noorderlicht verspreidden en bij een razzia werden gepakt. Later stierven zij in het

concentratiekamp Buchenwald.

Poolcirkel
Foeko Bulten (72) is geboren in Ganzedijk. „We wonen hier midden in de poolcirkel. Altijd wind en altijd kou, maar één en al natuur.” Zijn vrouw Hilly (67): „Er is altijd wat te zien. Soms rennen de herten langs mijn keukenraam.” Foeko wil voor geen goud weg. „Al bieden ze me een bungalow in Spanje of Groningen, ik ben een buitenmens. Ik ken elke greppel, elk vogeltje en blijf hier tot mijn dood. Ik ben niet iemand voor een net pak in een stoel. Ik hou van mijn tuintje.”

Rotzooi
Eén ding zit hen dwars. De buurt is niet meer zoals vroeger. Troep in het bos, her en der neergegooide rotzooi. Hilly: „Dat is niet mooi, wij ouderen houden van netjes.”
Hun dochter Gerda woont een eindje verderop. Vlakbij het bos, waar specht en Vlaamse gaai huizen en de vogels de stilte verstoren. Een ideale plek voor haar zoon, zegt ze, maar als hij op avontuur gaat waarschuwt ze hem uit voorzorg voor rondzwerfend glas. „Hij ontdekt hier de gekste dingen, een wasmachine, een eenpersoonsbed, vloerbedekking, lege bussen verf. Je krijgt bijna een beroerte van al die troep.”
Zou ze haar leven hier nog eens overdoen? Nee, klinkt het beslist. Niet om die troep of de buurt, maar om de kinderen. Die moeten vijf kilometer fietsen naar vriendjes, zwembad of sportvereniging. En dat is in het donker wel een heel eind.